

Významná lokalita Smolenice – Molpír z doby halštatskej

Hradisko sa nachádza na vrchu Molpír, v SV časti Malých Karpát, v Trnavskom kraji. Datujeme ho do mladšej doby halštatskej a zaraďujeme do Kalenderberskej kultúry. Tvorili ho tri vrstvy opevnenia, kamenné múry. Areál rozdeľujú na akropolu a dve nižšie položené nádvorja. Zalesenie v 19. storočí poškodilo niektoré objekty. Osídlenie tu máme doložené už od praveku, v dobe laténskej a v rannom stredoveku, no najvýraznejšie je práve to z doby halštatskej.

Prvý systematický výskum tu vykonal Antonín Loubal, no jeho práca sa nedochovala. Štefan Janšák, zmapoval všetky vtedy známe praveké hradiská na Slovensku, medzi nimi zameral a aj zadatoval Molpír, zistil že mal rozlohu 12 ha. Odhadom tu mohlo žiť až 800 ľudí. Následne tu viedol výskum Mikuláš Dušek, ktorý odkryl 62 základov stavieb. Momentálne sa lokalitou zaoberá Zuzana Stegmann-Rajtárová z Archeologického ústavu SAV a jej projektový tím.

Opevnenie tvoril masívny kamenný múr z na sucho kladených kameňov (až 2m široký). Múr obkolesujúci akropolu pozostával z kamenného valu a drevených komôr naplnených hlinou. Takéto múry sú v mladšej dobe halštatskej nezvyčajné. Brána na akropolu bola chránená dvoma vežami a jednou baštou, v kamennom podloží v bráne sa nám dochovali aj stopy po kolesách vozov.

Zástavba je hustá hlavne na akropole, domy stáli v radovej zástavbe pozdĺž obranného valu, niektoré voľne stáli na terasách vysekaných do kamenného podložja. Niektoré terasy boli prázdne, čo značí perspektívu rastu osídlenia. Stavby pri hradbe mali rozmery približne 10 x 3,5m, voľne stojace sa líšili v rozlohe. Najväčšiu plochu 100m² zaberala stavba, ktorá pravdepodobne slúžila ako obetné miesto, našli sa tu 3 ohniská, možno obetné oltáre. Druhou najväčšou stavbou bol pôdorys 61, má dve krídla, našla sa tu železná dýka a hlava asi 18 ročného dievčaťa. Na hradisku sa nachádzalo 7 pecí a cisterna na vodu. Jedna z pecí pravdepodobne slúžila na spracovanie železa, naznačujú to nálezy strusky a 47 železných ingotov. V zvyšných peciach boli stopy obilia a keramiky. V domoch sa našlo množstvo praslenov a závaží, čo svedčí o remeselnej výrobe, hlavne v oblasti druhého nádvorja.

Podlaha domov bola tvorená zväčša z udusanej hliny. Steny tvoril prútený výplet s mazanicou alebo boli zrubové, niektoré steny boli z časti vytesané do skalného podložja. Niesli strechu. Strechy boli pultové z dreva a slamy zaťažené kameňmi (podľa M. Duška) Ohniská mali kamennú obrubu.

Halštatské osídlenie na Molpíre zaniklo násilne, dokladajú to obeť útoku a stopy po veľkom požiari. V priestoroch brány sa pod kamením z opevnenia našla kostra muža, rovnako aj v domoch sa našli zasypané telá. V hradbách boli pozapichované trojhrotové šípky, pôvodne pripisované Skýtom, domnievame sa, že hradisko bolo vypálené obyvateľmi dnešného Sedmohradska. Kamene obranného múru boli žiarom spečené do jednotného príkrovu. Pohrebisko patriace k tomuto hradisku zatiaľ nebolo nájdené.

Prosím, napíšte krátky záver.

Použitá literatúra:

S. Müller , Smolenice-Molpir, Sereď und Ratkovce. Studien zu Siedlungen der frühen Eisenzeit in der Südwestslowakei , 2012 , Bonn.

Cyril Podholecký 449784

P. Dvořák, Stopy dávnej minulosti 2. Slovensko v staroveku, 2010.

M. Dušek / S. Dušek , Smolenice-Molpír I. Befestigter Fürstensitz der Hallstattzeit , 1984 , Nitra.

M. Dušek, Výskum hradiska z mladšej doby halštatskej v Smoleniciach roku 1963, In: Archeologické Rozhledy 17 , 1965 , 487-495.

M. Dušek, Výskum hradiska z mladšej doby halštatskej v Smoleniciach, In: Archeologické Rozhledy 19, 1967 , 583-591.

S. Stegmann-Rajtár, Hradisko Smolenice-Molpír a jeho stredoeurópsky význam. www.archeologia.sk, [cit. 18.4.2017]. Dostupné na webovej stránke (world wide web):

<http://www.archeologiask.sk/halstat/clanok/article/hradisko-smolenice-molpir-a-jeho-stredoeuropsky-vyznam.html>